

culpa operari nolumus; hinc illa, quidditative accepta, involvit enitatem gratiæ, & scientiam mediam de dissenſu, ac decretum permissivum disſenſis: cum autem, & scientia media, & decretum, impediſſima ſint, libertati non obſunt. Quodſi hæc gratia intelligatur in actu ſecundo purè ſufficiens, ſeu inefficax, involvit etiam diſſenſum, qui eſt ex noſtra negligentia: imò etiam ſcientia media ſuo modo conſequitur noſtrum deſectum, ſeu negligentiam, aut diſſenſum conditionatè futurum.

Hinc gratia purè ſufficiens ut talis, ſeu quidditative ſumpta, non eſt à DEO, quia non eſt à DEO noſtra negligentia, reſiſtentia, & malitia: ſed à DEO eſt tantum gratia purè ſufficiens denominative ſumpta, ſive illa illuſtratio intellectuſ, vel inſpirationo voluntatis, quæ in ſe ſufficiens eſt: at redditur inefficax à noſtra voluntate, culpabiliter ei non cooperante. Et de hac modo quæritur, ſive quæritur, an detur aliquando talis gratia; negat enim eam Janſenius cum affectis, & vult, in ſtatu nature lapſæ nullam talem dari, ſed tantum dari gratias, ut ait, victrices, hoc eſt, effectum poſt ſe neceſſario trahentes.

183. Dico cum omnibus Catholicis. Datur gratia ſufficiens. Probat 1. ex Scripturis. *Matth. 20. v. 16.* dicitur, *Multi enim ſunt vocati pauci vero electi*: ergo datur vocatio, ſeu gratia, cui multi non conſentunt. Iterum *Joan. 1. v. 6.* *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*: quem locum S. Auguſt. *l. 1. de Genef. contr. Manich. c. 3.* & alii PP. Chryſoſtomus, Cyrillus, Theophilus apud Cornelium in hunc locum, alique ſcriptores exponunt de lumine gratiæ; illuſtrantis omnem hominem, qui ſua culpâ lucem non excludit. Iterum *Matth. 11. v. 21.* reprehendit Dominus Corozaitas, & Bethſaïtas: *Ve tibi Corozaim, ve tibi Bethſaida: quia, ſi in Tyro, & Sidone, factæ fuſſent virtutes, quæ factæ ſunt in vobis* &c. ergo habuerunt gratiam ſufficientem, cui non conſenſerunt; aliâs cur reprehendiſſes eſſent?

Rurſus *Joan. 15. v. 22.* *Si non veniſſem, & locus fuſſet eis, peccatum non haberent: nunc autem executionem non habent de peccato ſuo.* *ſep. 1. Vocavi, & renuſtiſti: extendi manum meam, & non ſuit, qui aſpiceret: deſpexiſti omne conſilium meum, & increpationes meas neglexiſti.* *Actorum 7. v. 51.* *Vos ſemper Spiritui Sancto reſiſtiſti.* *2. Cor. 6. v. 1.* *Adjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum gratiam DEI recipiatis* &c. quæ maniſeſtiſſimè docent, homines aliquando gratiæ non conſentire. Similia paſſim occurrunt: imò hic etiam faciunt omnes S. Scripturæ textus, quibus adſtruitur libertas humana, aut peccatores ob peccata reprehendantur; quia ſine gratia non poſſent ea evitare.

184. Prob. conſuſio 2. ex definitionibus Pontificum. In primis Innocentius X. damnavit hanc Janſenii propoſitionem 2. *Interiori gratiæ in ſtatu nature lapſæ nunquam reſiſtitur.* Ex qua damnatione maniſeſtè inferitur, gratiæ, ſeu inſpirationi interiori, aliquando reſiſti, adeoque eam tantum eſſe ſufficientem. Idem colligitur ex quarta, quam inſeruiſſimus. Cum tamen Janſenſiſtæ non aquieſcerent huic damnationi, damnavit iterum Alex. VIII. hanc propoſitionem 6. *Gratia ſufficiens ſtatim noſtra, non tam utilis,*

quam pernicioſa eſt, ſic, ut proinde merito poſſimus petere: *A gratia ſufficiente libera nos Domine.* Idem Pontifex damnavit hanc, 5. *Paganus, Judæi, Hæretici, alique hujus generis, nullum omnino accipiunt à Jeſu Chriſto inſuſum, adeoque hinc reſiſtere, in illis eſſe voluntatem nullam, & inermem, ſine omni gratia ſufficiente.* Clemens autem XI. inter propoſitiones Queſneli plures damnavit huc ſpectantes, quales maximè ſunt 2, 3, 4, 6, aliæque plures, quas longum eſſet enumerare.

185. Prob. conſuſio 3. ex Conciliis, quæ docent, gratiæ reſiſti poſſe, & actu reſiſti, adeoque non omnem eſſe antonomatiçè efficacem. Senonenſe decreto, 14. ait. *Nec denique tale ſit huiusmodi trahentis DEI auxilium, cui reſiſſi non poſſit; quoties enim Dominus voluit congregare filios Jeruſalem, ſicut gallina congregat pullos ſuos ſub alas, & noluerunt: & addit, froſtra S. Stephanum Judæos, & Paulum Theſſalonicensis reprehendurum fuiſſe, ſi Divinis inſpirationibus homines inevitabiliter raperentur.* Trid. ſeſſ. 6. c. 5. de homine, & gratia ait: *Quippe qui illam ſi abijcere poteſt, & can. 4. anathematizat dicentem, liberum arbitrium nihil gratiæ cooperari, neque poſſe diſſentire, ſi velit.* Eadem veritas habetur clariffimè ex omnibus SS. Patribus, qui hominem peccantem reprehendunt, vel libertatem hominis adſtruant: nec opus eſt, eorum textibus paginam implere in re clara.

ARTICULUS II.

Quenam de hac materia ſit mens S. Auguſtini.

186. Cum noſtri hac in conſuſione adverſari Janſeniani, vel maximè contentandæ, à ſtare S. Auguſtinum, adducendi ſunt aliquot textus huius S. Doctoris, ex quibus cuique patebit, ejus mentem quoad hanc controverſiam, omnino cum noſtra conſuſione convenire. Itaque l. 83. quæſt. 9. 68. in textum *Matth. 22. v. 14.* *Multi enim ſunt vocati, pauci vero electi*: ſic ait. *Ad illam enim cœnam, quam Dominus dixit in Evangelio preparatam, nec omnes, qui vocati ſunt, venire voluerunt, neque illi, qui venerunt, venire poſſent, niſi vocarentur.* Itaque nec illi debent ſibi tribuere, qui venerunt; quia vocati venerunt: nec illi, qui noluerunt venire, debent alteri tribuere. ſed tantum ſibi; quoniam, ut veniant, vocati erant in libera voluntate: ergo, qui vocati venire poterunt, & noluerunt, habuerunt gratiam, cui reſiſterunt: adeoque purè ſufficientem, quam neglexerunt: & hinc S. Pater poſt pauca ſubiungit: *Inchoat meritum ſupplicii, cum vocatus venire neglexerit.*

Rurſus l. 1. de Genef. contra Manichæos c. 3. in illud *Joan. 1. v. 9.* *illuminat omnem hominem* &c. *Illud autem lumen non irrationabilium animalium oculis paſcit: ſed pura corda eorum, qui DEO credunt, & ab amore viſibilium rerum, & temporalium, ſe ad ejus præcepta ſervanda conver-*

tunt: quod omnes homines poſſunt, ſi velint; quia illud lumen omnem hominem illuminat, venientem in hunc mundum. Ecce dicit, omnes poſſe, ſive-
lin: & tamen eſt evidens, non omnes id facere; ergo plures habent tantum gratiam ſufficientem. Iterum de dono perfeverantiæ. c. 9. circa illum textum: *Ve tibi Corozaim* &c. ait. *Facile eſt quippe inſiditatem accuſemus Judæorum, de libera voluntate venientem, qui factis apud ſe tam magnis virtutibus credere noluerunt.*

Idem S. Doctor l. 1. Retract. c. 22. ait. *In poteſtate quippe hominis eſt, mutare in melius voluntatem: ſed ea poteſtas nulla eſt, niſi à DEO detur, de quo dictum eſt: Dedit eis poteſtatem filios DEI fieri: atque poteſtas, ut quis fiat filius DEI, eſt per gratiam: ergo in poteſtate hominis eſt, uti gratiâ, vel non uti, cum autem homo ſapius eâ non utatur, ſæpè manet gratia tantum ſufficiens. Idem l. 2. de lib. arb. c. 16. ſic habet: *Ex eo igitur, quod non accepit, nullus reus eſt: ex eo vero quod non facit, quod debet, juſtè reus eſt. Debet autem, ſi accepit, & voluntatem liberam, & ſufficientiſſimam facultatem.* Iterum l. 1. ad Simplianum q. 2. occasione illius textus Apoſtoli: *Non volentis, neque currentis, ſed miſerentis eſt DEI.* ad Rom. 9. v. 16. ſic ait. *Noluit ergo Eſau, & non cucurrit: ſed eſt qui voluſſet, & cucurriſſet, DEI adiutorio perveniſſet, qui ei etiam velle, & currere, vocando præſtaret, niſi vocatione contempta reprobus fieret.* Ecce perſectio miſeri huius hominis attribuitur ejus noſitioni, & contemptui vocationis, quam ſi ſequi voluſſet, etiam perveniſſet: adeoque vocatio auxiliium ſufficiens fuit. Rurſus idem S. Pater l. 1. de prædeſt. SS. c. 16. ait: *Vocat enim DEUS prædeſtinatos multos filios ſuos, ut eos faciat membra prædeſtinati unici filii ſui, non ea vocatione, qua vocati ſunt, qui noluerunt venire ad nuptias; illa quippe vocatione & Judæi vocati ſunt, quibus Chriſtus crucifixus ſcandalum eſt, & gentes, quibus Chriſtus crucifixus ſcandalum eſt, ſed ea vocatione prædeſtinatos vocat, quam diſtinxit Apoſtolorum. Ecce geminam vocationem, unam electorum, quam ex Apoſtolo ait eſſe ſecundum propoſitum: alteram ſufficientem eorum, qui noluerunt venire. Iterum l. de corr. & grat. c. 7. *Quicumque enim electi, ſine dubio etiam vocati; non autem quicumque vocati, conſequenter electi.* Nec dicas, vocatos ſaltem accepſſe auxiliium efficacè ad id, ad quod fuere vocati; nam S. Aug. hic, & locis ante citatis ait, vocatos fuiſſe ad cœnam, ad nuptias agni, ad regnum ſuum, ſeu gaudia æterna, quæ conſecuti non ſunt.**

187. Prob. conſuſio 4. rationibus. Primò. Si non datur gratia ſufficiens, vel indiſſerens, ſed omnis eſt efficacè, ſeu trahens neceſſario poſt ſe conſenſum, non datur libertas: ſed hoc (licet admittat Janſenius, quoad libertatem à neceſſitate, quamvis non à coactione) eſt falſum, ut ſuppono ex tr. de aſt. hum. a. n. 94. ergo. 1. prob. ma. ſi datur gratia intrinſecè efficacè, qualem ſtatuit Janſenius, actus neceſſario fit: ſi illa non datur, neque datur alia ſufficiens, tunc actus fieri non poteſt: ergo non datur libertas.

Secundò. Si non datur gratia ſufficiens, DEUS non vult omnes homines ſalvos fieri: ſed hoc eſt falſiſſimum: ergo, mi. eſt clara; nam DEUS velle omnes homines ſalvos fieri, eſt doctrina Apoſtoli, & Eccleſiæ, id quod fuſè proba-

tum eſt tract. de DEO a. n. 615, quin oppoſita doctrina damnata eſt ab Innocentio X. in propoſitione 5. Janſenii. prob. ma. ſi DEUS non omnibus dat gratiam ſufficientem, ſine qua ſalvi eſſe non poſſunt, tunc non dat media ad ſalutem, quæ ipſe debet dare; quia non poſſunt aliunde haberi: ergo non poteſt prudenter intendere, tantam finem earum ſalutem, ſeu hanc ſerivè velle. Tertio. Sic DEUS eſſet cauſa peccatorum, & impoſuiſſet homini præcepta impoſſibilia: ſed hæc per ſe ſunt abſurdiſſima, & Galvino, ac Luthero digna aſſerta: ergo. ma. patet conſideranti; quia homo non eſſet culpabilis in eo, quod evitare non poſuiſſet: ſed poſitè DEUS, qui ea præcepta impoſſibilia, impoſuiſſet, nec tamen (quod ex parte ſua neceſſario requirebatur) ad ea implenda juvare voluſſet.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

188. O B. 1. S. Auguſtinus negat omnem gratiam, quæ non ſit efficacè, ſeu victrix: ergo nulla datur gratia purè ſufficiens. prob. ant. pluribus textibus S. Doctoris. Sic ſerm. 43. de verbis Domini c. 7. ait: *Agis, ſi agaris, & bene agis, ſi a bono agaris.* l. 2. contr. duas epiſt. Pelagianorum ad Bonifac. c. 9. *Homo preparat cor: non tamen ſine adiutorio DEI, qui tangit cor, homo preparat cor.* l. 1. de prædeſtinatione Sanctor. c. 8. *Si enim omnis, qui audit à Patre, & didicit, venit, profeſſò omnis, qui non venit, non audit à Patre, nec dicit:* ergo.

Reſp. vix non debere dici inſelicitatem S. Auguſtini, quòd hæretici tam pertinaciter contendunt, eum à ſuis partibus ſtare; non enim minus Calvinus, & Lutherus, quam Janſenſiſtæ eum ubique pro ſe ſtare jaçant. ſic Lutherus l. de ſervo arbitrio, ait: *Auguſtinus, quem præteris, totus meus eſt.* Calvinus in l. 5. Pighij. *Doctrina noſtra nullum eſt caput, quod non propè ad verbum ſæpius apud Auguſtinum occurrat.* vide Bellar. tom. 2. contr. 1. l. 4. de notis Eccleſiæ. c. 9. In forma, neg. ant. cujus falſitas maniſeſtè patet ex textibus ſuprà allatis. ad prob. conceſſis textibus, neg. conſ. Sit. quòd illis locis S. Auguſtinus agat de gratia efficaci, hoc eſt, conjunctam cum actu, vultque inſalubilitatem, non tamen neceſſitate Janſeniana, inferente: ſufficit nobis, quòd alibi agat de gratia ſufficiente, ſicut eum agere, ſatis jam oſtenſum eſt.

189. Omitto etiam, quòd hic loci in primo textu per agi intelligatur præveniri gratia efficaci; ex hoc enim textu nos gratiam ſufficientem non probamus, neque efficacem ab Auguſtino ſæpius aſſertam negamus; utramque enim adſtruit. De verbo agi, de quo hic textus meminit, videri etiam poteſt ſuprà n. 21. quamvis etiam non negem, per agi S. Doctorem aliquando intelligere, juvari gratia efficaci; nam ita intelligitur illud l. de corr. & gratia c. 2. ubi exponens illud ad Rom. 8. v. 14. *Quicumque enim ſpiritu DEI aguntur, ii ſunt filii DEI:* ſic ſcribit: *Intelligant, ſi filii DEI ſunt, ſpiritu DEI ſe agi, ut, quod agendum eſt, agant, & cum egerint, illi, à*

quo aguntur, gratias agant; aguntur enim, ut agant, non, ut ipsi nihil agant.

190. Secundus textus, etiam plus non probat, quam, quod si DEUS efficaci gratia cor tangat, illud homo preparet, vel gratia illi consentiat. Tertius textus referri debet ad illud Christi Domini. Joan. 6. v. 45. *Omnis, qui audit verbum Patris, & didicit, venit ad me.* In quem locum Theophylactus apud Maldonatum ait, *audire, esse tantum doctrinam percipere, discere autem esse credere, vel doctrinam amplecti; & hinc non frustra Christum utrumque verbum conjunxisse. Quare audire hic sumitur in secundo sensu, non in primo, de quibus n. 19.* Vult igitur S. Augustinus tantum dicere, eum, qui verbum DEI audit, eique credit, venire ad Christum: eum autem qui non venit non discere, hoc est, non credere, adeoque gratiam non habuisse congruam, seu efficacem.

Nec te moveat, quod S. Augustinus dicat: *Nec audivit, nec didicit, quasi diceret: Nec habuit gratiam efficacem, nec sufficientem;* nam in primis recte dicitur, aliquos non audivisse; quia non habuerunt vocationem immediatam ad fidem, sed tantum auxilia mediata, ut potuerint facere, quod est in se: dein illa particula *nec* non sumitur à S. Augustino ibi ita rigorose, ut excludat utrumque divisim sed tantum collectivè: quasi diceret: utrumque non habuit collectivè; alias illius illatio planè non esset legitima; quia vellet inferre ex uno, oppositum ejus, quod Christum tantum intulit ex duobus simul. Hoc confirmatur ex eo, quod statim subjungat illis verbis ista: *Nam si audisset, & didicisset, veniret: & semper deinceps utrumque conjungat.*

191. Ob. 2. S. Augustinus in *Enchiridion* c. 32. exponens illud Apostoli ad Rom. 9. v. 16. *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est DEI:* sic ait: *Resat, ut propterea rectè dictum intelligatur: non volentis, neque currentis, sed miserentis est DEI, ut totum DEO detur:* atqui juxta nos non totum datur DEO, sed pars libero arbitrio, quod gratiae sufficienti liberè consentiret: atque adeo verum etiam esset, ut ibidem habet S. Doctor. *Non miserentis est DEI, sed volentis est hominis; quia id misericordia DEI sola non implet:* quod, ut iterum eo loco ait S. Augustinus, *nihil Christianus dicere audebit.* Resp. 1. Videantur dicta à n. 399. de DEO, ubi ex S. Augustino l. 1. ad *Simplicitianum* q. 2. attulimus expositionem hujus textus Apostoli, prorsus congruentem cum nostris principiis de scientia media, quam non opus est hic repetere.

Resp. 2. S. Augustinum loco objecto non velle, actus nostros liberos, & salutare aliud est de indeliberatis, quos DEUS facit in nobis sine nobis tribuendos esse DEO, tanquam soli agenti; nam ex Trident. sess. 6. c. 5. definitum habetur, quod *neque homo ipse nihil omnino agat: & can. 4. sess. ejusdem damnatur oppositum asserens:* atque hoc indicat etiam S. Paulus 1. ad Cor. 15. v. 10. scribens: *Abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia DEI mecum.* Sed & S. Augustinus idem aperte docet. l. de *predest.* SS. c. 3. ajens: *Utrumque ergo nostrum est, propter arbitrium voluntatis: & utrumque tamen datum est, per spiritum fidei, &*

charitatis: & infra: Utrumque ipsius est; quia ipse preparat voluntatem: & utrumque nostrum; quia non fit, nisi volentibus nobis. Quare ex S. Augustino non quidem nos omnino nihil agimus in bono opere: sed tamen totum simpliciter est attribuendum DEO, tanquam causæ plusquam primariæ, respectu cuius nos modicissimum facimus. Hoc probatur ex ipso textu S. Pauli 1. Cor. 15. in quo primariam vim agendi attribuit gratia, sibi autem instrumentalem, & multo minorem.

192. Et utique illi causæ totum simpliciter tribui debet, quæ est primaria, non quomodocunque, sed ita, ut det actum primum proximum, sine quo nihil fieri potest: insuper suadet, hortetur, præcipiat, removeat impedimenta, physicè cooperetur, illustret intellectum, & inflammaret interius voluntatem, & quidem eo modo, quem congruum fore prævidit: idque totum faciat ex intentione boni operis. Certè causæ hominis bene operantis fermè se habet, ac si quis dives pauperi donet vestem, eumque juvet, illam induere; licet enim pauper actum cooperetur se induendo (cùm posset nolle vestem accipere, vel eam induere) licet forte etiam pauper, uno, vel altero ductu actus, in quo tamen faciendi à divite fuit adjutus, modicum quid fecerit, in tali casu tamen, quod pauper vestitus sit, totum tribuitur diviti, & pauper non habet, quod non acceperit, nec potest in se gloriari, sed debet in divitis benignitate. Pariter, quando nos induimur quasi veste gratiæ, & meriti, licet etiam modicum quid faciamus, cum adjutorio DEI, & cooperemur DEO nos induenti, totum tamen debet DEO adscribi: nec habemus, quod non accepimus, nec possumus in nobis, sed debemus in DEO gloriari.

Neque etiam gratia cooperando nosmet ipsos discernimus, sed DEUS discernit nos: discretio enim dilecti à reprobis stat in benevolæ DEI voluntate, qua misericorditer decernit electo dare, vel actu dat auxilium, quod videt conjungendum eum consensu, dum reprobo decernit dare, vel actu dat aliud, quod videt quidem posse conjungi, sed non conjungendum eum consensu. In forma, neg. mi. quia, ut explicavimus, totum DEO datur ad mentem S. Augustini: Caterum addo, hoc argumento non bene impugnari gratiam purè sufficientem; quia quando hæc datur, non datur actus, qui debeat totus DEO dari, & liberum arbitrium nil agit. Sed nempe debent corradì undique S. Augustini textus, ut numerus saltem accedat, quando non potest sperari pondus accessurum.

193. Ob. 3. S. Augustinus l. de *corr. & grat.* c. 12. ait: *Subvenit enim igitur infirmitati voluntatis humane, ut Divinâ gratiâ, indeclinabiliter, & insuperabiliter ageretur: ergo omnis gratia, quæ datur in statu naturæ lapsæ, seu infirmæ, indeclinabiliter, & insuperabiliter, trahit adeoque non est tantum sufficiens, seu talis, ut liberum arbitrium possit eam declinare, vel superare.* Resp. Nolo hic litem movere, an *insuperabiliter*, an *insuperabiliter* legendum sit: certè in pluribus antiquioribus exemplaribus habetur, ut ipsemet vidit, *insuperabiliter*: quæ vox fortè minus quam altera adverbialis faveret: sed sit legitur, *insuperabiliter*. *Insuperabilitas hæc, vel non est*

est omnimoda & absoluta, vel non respicit arbitrium liberum; nam istud ex Tridentino sess. 6. can. 4. debet posse dissentire, si velit: & ex cap. 5. gratiam illam *abijcere potest.*

Quin ipse Augustinus l. de *spir. & lit.* c. 34. ait: *Nemo habet in potestate, quid ei veniat in mentem: sed consentire, vel dissentire, propriæ voluntatis est.* & post pauca: *Consentire autem vocationi DEI, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propriæ voluntatis est.* Quæ quidem verba Jansemus l. 2. de *grat. Chri.* c. 34. præeunte Kennitio (quem Bellarm. tom. 4. l. 6. de *gratia & lib. arb.* c. 11. meritò explodit) ita exponit, ut velit, ea tantum significare, quod tam consensus, quam dissensus, sint actus voluntatis, at non pro libitu voluntatis efficiendi, vel omittendi: verum ridicula est hæc expositio; nam hæc ratione etiam propriæ voluntatis esset præveniens prima inde liberata inspiratio; cùm etiam actus vitalis sit ejusdem voluntatis: quod est contra S. Augustinum, & omnes alios. Dein particula adversativa *sed* clarè ostendit, quod per verba *propriæ voluntatis est*, intelligat S. Doctor, quod sit in potestate, seu libitu voluntatis.

194. Itaque, ne S. Doctor secum ipso, aut cum Tridentino pugnet, ejus verba alium longè sensum habere debent, quam adversarii velint. Hinc in forma neg. conseq. & cum Illustrissimo Cameracensi in *sua instructione pastoralis* p. 2. epist. 20. dico, verba illa *insuperabiliter* & *indeclinabiliter* significare, quod homo, ex se infirmus, auxilio gratiæ, insuperabilis fiat omnibus tentationibus, quas unquam demon, mundus, aut alii quicunque exterius, five quas caro interius, excitat, ut adeo homo adjutus gratiâ, dummodo velit, has omnes superet, & à mandatorum Divinorum observatione nunquam declinet.

Et hunc sensum planè puto, esse à S. Augustino intantum; nam hoc clarè innouit, quæ S. Doctor præmisit, tum c. 11. de infirmitate humana, & malis, quibus Sancti in hac vita ingemunt, & clamant ad DEUM: *Libera nos à malo . . . quoniam in eis caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem, atque in tali certamine laborantes, ac periculantes, dari sibi pugnandi, vincendi que virtutem, per Christi gratiam possunt:* tum hoc ipso c. 12. ex quo verba objecta desumpta sunt, ubi ait: *Major quippe libertas est necessaria, adversus tot, & tantas tentationes, quæ in paradiso non fuerunt, dono perseverantiæ munita, atque firmata, ut cum omnibus amoribus, terroribus, erroribus suis, vincatur hic mundus.*

Ex quibus planè inferitur, *insuperabilitatem, & indeclinabilitatem* hanc, à S. Augustino asseri, respectu istarum tentationum, & difficultatum: quod confirmatur ex eo, quod S. Doctor ibi voluerit, ostendere discernim, inter gratiam collatam Adamo in statu naturæ integræ, & collatam nobis in statu naturæ lapsæ: hoc discrimen autem stat in eo, quod gratia nostra habeat vires ad superandas has tentationes, amores, terrores &c. quas vires non debuit habere gratia Adamij, qui hujusmodi tentationibus, amoribus, terroribus &c. infestatus non fuit.

195. Duo huic explanationi videntur obijci posse. Primum. Illa verba, quibus dicitur nunc necessaria libertas, dono perseverantiæ munita, & firmata, *Adaj Theol. Tom. I.*

ta, atque firmata, videntur significare, quod sine ipso dono perseverantiæ non sit libertas expectata ad vincendas tentationes, adeoque nulla gratia sit tantum sufficiens. Sed responderetur, S. Augustinum non dicere, necessarium esse donum perseverantiæ, ut mundus possit vinceri, sed, ut actu vincatur, adeoque hæc necessitas est tantum consequens: sicut etiam ipse consensus, vel ipsa victoria est tantum consequenter necessaria.

Interim tamen etiam antecedenter est necessaria, in gratia naturæ lapsæ collatæ, major vis superandi tentationes, quam fuerit necessaria in gratia Adamij. Neque insuperabilitas, & indeclinabilitas, dono perseverantiæ inest, etiam respectu voluntatis; nam hæc, est gratia, cui actu consentit, potest ex Tridentino dissentire, si velit, ita etiam potest dissentire dono perseverantiæ: sed huic dono inest tantum insuperabilitas respectu tentationum, quæ non possunt hoc donum superare.

Hæc dicta sunt ex suppositione, quod hoc donum perseverantiæ stet in aliquo auxilio gratiæ, collato ad efficiendum actum meritum; si enim donum perseverantiæ staret, non in auxilio, quo homo denuo eliceret actum meritum, sed in eo, quod repereretur è vita, antequam perderet statum gratiæ, & amicitie DEI; quale donum est collatum illi, de quo *Sapient.* 4. v. 11. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus:* tunc hoc donum posset esse insuperabile, & indeclinabile, etiam respectu voluntatis, quæ, cùm in hoc casu non debeat, de novo posse mereri, neque etiam debet amplius libera esse.

196. Alterum, quod obijci huic explanationi posset, est, quod hæc insuperabilitas (si donum perseverantiæ sit aliqua gratia) etiam conveniat gratiæ sufficienti, qua instructa voluntas debet non posse superari à tentationibus, nisi ipsa velit: & tamen S. Aug. cit. c. 12. loquitur de gratia efficaci, ac electorum propria. Resp. duas istas classes gratiæ, non quidem differre quoad hanc insuperabilitatem, & indeclinabilitatem, neque quoad hanc S. Augustinum differentiam aliquam inter eas statueret voluisse: addidisse tamen S. Doctorem ibidem alia prædicata, quæ gratiæ purè sufficienti non conveniunt, sed tantum gratiæ antonomastice efficaci & electorum propriæ; nam c. 11. sic habet: *Prima Adamij est enim, qua fit, ut habeat homo justitiam, si velit: secunda ergo plus potest, qua etiam fit, ut velit, & tantum velit, tanquam ardore diligit, ut carnis voluntatem, contraria concupiscentem, voluntate spiritus vincat. &c. Est quippe in nobis per hanc DEI gratiam, in bono recipiendo, & perseveranter tenendo, non solum posse, quod volumus, verum etiam velle, quod possumus.* Rufus c. 12. vocat gratiam collatam Adamo *adjutorium sine quo non:* collatam verò electis in statu naturæ lapsæ, *adjutorium quo:* at per hoc intelligit S. Augustinus, ut paulò post ostendemus, gratiam efficacem. Iterum hoc cap. dicitur, ut supra retulimus, gratia dono perseverantiæ munita; atque firmata: quod non convenit gratiæ purè sufficienti. Insuper in ipso textu objecto dicitur *ageretur:* per agi autem, ut non semel diximus, intelligit S. Doctor, induci, & adjuvari ad ipsum effectum actum ponendum. Quare rectè dicitur S. Augustinus, gemina prædicata

dicata gratiæ efficacis hic asseruisse, quorum quidem unum, nempe prædicatum insuperabilitatis, etiam habeat gratia sufficiens, in statu naturæ lapsæ collata: alterum verò, seu prædicatum conjunctionis infallibilis cum effectu, & perseverantiæ, conveniat soli gratiæ efficaci: sufficit autem ad discrimen inter has gratias disconvenientia in uno, nec requiritur discrepantia in omni prædicato, ut est cuique notum.

197. Ob. 4. Juxta S. Augustinum *l. de corr. & grat. c. 12.* in statu naturæ lapsæ non datur adjutorium, vel auxilium sine quo non, sed tantum datur adjutorium, vel auxilium quo: atqui auxilium sine quo non, est id, quod vocamus sufficiens; quia ex S. Augustino est illud, sine quo aliquid non fit, seu sine quo quidem aliquis non potest bene agere, sed tamen neque cum ipso bene agit: ergo non datur amplius auxilium sufficiens: sed tantum datur auxilium quo, hoc est, necessariò post se trahens consensum, seu, ut ait S. Pater, quo aliquid fit, sive quo quis insuperabiliter agitur. Confir. Ex S. Augustino in statu naturæ lapsæ non amplius datur gratia sanitatis, sed tantum medicinalis: atqui gratia sufficiens est gratia sanitatis; nam est collata Adamo adhuc sano: ergo nunc non amplius datur.

Resp. neg. ma. S. Augustinus ibi facit comparationem, inter gratiam, Adamo in statu innocentie collatam, & inter gratiam non qualemque, in statu naturæ lapsæ collatam, sed collatam electis, & prædestinatis, præsertim in ordine ad finalem perseverantiam, ut manifestissimum est, legenti totum contextum: & patet, vel ex primis verbis c. 12. ubi ad priora dicta respiciens ait: *Hæc de his loquitur, qui prædestinati sunt in regnum DEI, non de his, qui vocati dici possunt, non autem electi; quia non secundum propositum vocati.* Unde quidem nunc electi, in ordine ad finalem perseverantiam non accipiunt tantum auxilium sine quo non, sed auxilium quo, seu, si ita velis, efficax: non in sensu Janenii, sed nostro, libertatem non lædente. Alii autem accipiunt etiam tantum auxilium sine quo non, seu merè sufficiens, ut supra abundè probatum est ex S. Augustino, & vel ex verbis modò allatis patet; nam, præter electos dicit alios vocatos esse, non secundum propositum, utique illustratione aliqua interna, & auxilio sine quo non: non tamen auxilio quo; nam non consenserunt.

198. Ad confir. neg. mi. universaliter jumptam; nam non omnis gratia sufficiens est gratia sanitatis, prout ista hic intelligitur; si enim sit gratia par omnibus tentationibus, nunc occurrentibus, non est gratia sanitatis, in sensu S. Augustini; quia in eo statu felicissimo non debebat gratia esse par tentationibus, quæ non dabantur: sed jam est gratia medicinalis, saltem in actu primo; quia par est curandis morbis, & infirmitatibus, licet ex defectu cooperationis humane non medeatur in actu secundo. Et quæso, qualis est ista illatio? Adamus accepit tantum auxilium sine quo non: prædestinati acceperunt auxilium quo: ergo nemo modò accipit auxilium sine quo non. Unque præter prædestinatos sunt alii. Imò neque prædestinati semper accipiunt auxilium quo; nam & isti sæpe labuntur, nec gratia semper cooperantur; sed hoc tantum

est certum, quòd in ordine ad ultimam perseverantiam, seu, ut moriantur in statu gratiæ, accipiunt auxilium quo.

199. Si tamen hoc auxilium quo est ex mente S. Augustini gratia præveniens, & non ipse actus ultimus bonus finalis: quod ad mentem S. Doctoris videtur verosimiliter dici; nam auxilium quo ait esse illud, quo aliquid formaliter fit. Sic *cit. l. de corr. & grat. c. 12.* ait, alimenta esse auxilium sine quo non, ad vitam; nam sine his non potest quis vivere, quamvis etiam illa habens non necessariò vivat; cum possit iis non uti, & sic inedia mori: at verò beatitudinem ait esse auxilium quo; quia eo ipso, quòd quis beatitudinem habeat, actu, & formaliter beatus est. Et paulò post ait: *Ut per hoc donum non nisi perseverantes sint:* scilicet, ut prius dixit, quòd per beatitudinem beati sint, ita hic vult, quòd per donum perseverantiæ formaliter perseverantes sint adeoque donum perseverantiæ non sit quid distinctum à perseverantia ipsa, aut ab ultimo actu bono, in quo finaliter perseveratur.

Neque dicās, ipsam operationem bonam non posse adjutorium, vel auxilium dici; nam merita nostra sunt concursus gratuiti DEI, & gratia cooperans, ut supra n. 13. in divisionibus gratiæ diximus, & hinc etiam magis DEO, quàm nobis debent adscribi. Reclisimè etiam ex S. Augustino dicuntur actus nostri à DEO dari; sic enim ait *l. de grat. & lib. arb. c. 15.* *Quare jubet, si ipse daturus est? quare dat? si homo facturus est?* & respondet: *Nisi quia dat, quod jubet, cum adjurat, ut factus sit: quod est idem, ac dicere: Dat actum; nam hunc jubet ab homine fieri, non gratiam, vel actum primum: & dat; quia adjurat ad illum, ut consideranti patet.*

Imò valde probabiliter dicitur, S. Augustinum intellexisse per donum perseverantiæ, non actum meritorium, sed aliud beneficium DEI, de quali diximus n. 195. nam *l. de dono persever. c. 6.* ait, *Que perseverantia si data est, perseveratum est usque in finem: si autem non est perseveratum usque in finem, non est data.* Non itaque dicant homines, perseverantiam cuique datam usque in finem, nisi, cum ipse venerit finis. Hoc ergo DEI donum simpliciter emereri potest, sed, cum datum fuerit, amitti continenter non potest; cum enim perseveraverit quisque usque in finem, neque hoc donum potest amittere, nec alia, quæ poterat ante finem: quomodo enim potest amitti per quod sit, ut non amittatur etiam, quod potest amitti? Quòd si tamen alicui congruentius videatur, adjutorium quo accipi pro gratia efficaci in nostro sensu, non resistam; quia nil inde nostræ conclusioni contrarium inferatur.

200. Ob. 5. In statu naturæ lapsæ non datur auxilium possibilitatis, sed tantum actionis: ergo nulla datur gratia purè sufficiens, prob. ant. ex S. Aug. nam 1. sæpe, & præsertim *l. de gestis Pelagii c. 1.* ob istud auxilium possibilitatis hunc hæreticum exagitat. *2. l. de dono persever. c. 14.* ait de Tyriis: *Sed quoniam, ut crederent, non erat eis datum, etiam unde crederent, est negatum:* ergo non datur gratia, quando non datur cooperatio. *3. l. de corr. & grat. c. 11.* *Nunc actum, quibus deest tale adjutorium efficax, est alicuius*

jam

jam pena peccati est, ergo in poenam peccati nullum datur auxilium. *4. l. de prædest. SS. c. 6.* *Volunt ergo isti credere, nolunt autem illi: quis hoc ignoret? quis hoc neget? sed cum alii præparetur, aliis non præparetur voluntas à Domino, discernendam est utique, quid veniat de misericordia ejus, quid de judicio: ergo de judicio DEI venit, quòd nullo auxilio præparetur voluntas.*

Resp. dist. antec. In statu naturæ lapsæ non datur adjutorium possibilitatis Pelagianum, conc. ant. non datur adjutorium possibilitatis, seu tale, ut tribuat quidem potentiam, non tamen secum ferat actum, neg. ant. & conf. ad 1. prob. S. Augustinus *loc. cit.* distinguit duplex adjutorium: unum, sine quo omnino non possumus, e.g. sine pedibus incedere: alterum, sine quo quidem possumus, at non sine difficultate, e.g. sine stillicibus fruges terere, sine medicina sanitate recuperare; per primum, seu per adjutorium, sine quo omnino non possumus, Pelagius volebat intelligi solam libertatem naturalem: per secundum verò, sive, sine quo quidem possumus, sed non sine difficultate, Pelagius volebat, intelligi gratiam, quam ipse, non ad posse simpliciter, sed tantum ad posse faciùs, necessariam volebat; ut iterum clarissimè tradit S. Doctor *l. de hæresibus, hæres. 88. seu Pelagiana:* & hinc cum S. Augustinus exagitat, intans, & urgeas, ut gratiam ad simpliciter posse necessariam assereret, Ceterum adjutorium possibilitatis, in hoc tantum modo, quòd tribuat sufficientiam, seu potentiam ad posse, non autem tribuat etiam ipsam agere, seu non faciat, ut ipse actus sequatur, S. Augustinus nunquam negavit.

201. Ad 2. prob. Textus allatus tantum probat, quòd Tyrus non sit data gratia congrua, seu efficax, qua accepta crederent: non autem probat, negatum ipsis fuisse omne auxilium, etiam remotè sufficiens, quo possent credere, e.g. gratia faciendi, quod est in se &c. Nec S. Augustinus dicit, negatum eis esse, unde possent, sed, unde crederent actus; quare neg. conf. quæ est falsa. Ad 3. probat. Eo textu ad limum probatur, nunc in poenam originalis peccati, vel sæpe etiam in poenam actualis peccati, non dari quibusdam hominibus semper gratiam efficacem; nam S. Doctor *cit. cap. 11.* loquens de Adamo docet, quòd hic fuerit in bonis, in quibus nos non sumus: addit, eum tamen in bonis illis non potuisse perseverare sine nova gratia; hanc autem ei datam fuisse talem, sine qua non potuisset, & cum qua potuisset bene agere; non autem ei datam fuisse ipsam bene agere: seu non datam fuisse gratiam efficacem: nunc autem electis dari gratiam potentiorè, seu quæ secum ferat ipsam bonam operationem.

Ubi nota illud tale, in textu objecto positum, non referri ad immediatè præcedentia dicta de auxilio Adami: sed ad paulò priora: *Hæc acta de auxilio major est;* nam sæpe fit in longiori disputatione, ut talia relativa non respiciant immediatè præcedentia, sed paulò magis remotà: & hic id etiam fieri debere ratio probat; nam S. Augustinus ibidem dicit, quòd illud tale auxilium, quòd negatur quibusdam in poenam, aliis datur secundum gratiam, & tanto amplius, hoc est, supra gratiam Adami excellentius, ut non solum adjit, sine quo permanere non possumus, etiam si ve-

lunt: verum etiam tantum, ac tale sit, ut velimus: quæ conveniunt soli gratiæ efficaci. Adò. id fieri etiam debet, ne S. Augustinus sibi, & Concilio, contradicat, si auxilium omne sufficiens neget.

Si quis tamen omnino contendat, S. Augustinum velle, quòd nunc in poenam peccati non datur amplius tale auxilium, quale fuit datum Adamo, poterit responderi, esse poenam peccati, quòd non datur amplius illa gratia lætior, quam habuit Adamus, teste S. Augustino *eodem capite*, cum qua feliciter faciùs, & sine tanto conatu, potuissimus bene operari: quia non erant tot tentationes, & difficultates; sive, quòd in poenam peccati non datur amplius gratia sufficiens, ut vestita circumstantiis iis, quæ datæ fuerunt in Adamo; de quibus ibi S. Doctori multus est sermo. Et sanè hoc complexum gratiæ sufficiens, & circumstantiarum illarum, nunc non datur, in poenam peccati, licet datur adhuc gratia sufficiens, etiam potentior, quamvis non lætior, imò nec quæ lætior. Aliam solutionem adhuc, si placeat querere, invenies apud Suarezium *de grat. l. 4. c. 18.* quæ quoad substantiam cum hæc posteriore ferme coincidit. Ad 4. probat, neg. conf. Textus tantum probat, quòd quibusdam datur gratia efficax, non autem aliis: & illis quidem datur ex misericordia, sed his ex iusto quidem, arcano tamen judicio DEI, negetur.

202. Ob. 6. Si aliqua tandem gratiæ qualitercumque sufficientes admitti debent, exstant in moribus quibusdam bonis, longè debilibus, quàm sint motus concupiscentiæ: nec alias gratias sufficientes, & inefficaces S. Augustinus agnoscit: ergo, prob. ant. *l. de grat. & lib. arb. c. 17.* sic ait: *Qui ergo vult facere DEI mandatum, non potest, jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam, & in illam poterit patem, cum magnam habuerit, & robustam.* Et post pauca de S. Petro, dicente, se velle pro Christo animam ponere, ait, quòd in eo nondum fuerit charitas perfecta: *Tamen quomodo parva, & imperfecta, non deerat, quando dicebat Dominus: Animam meam pro te ponam; putabat enim se posse, quòd se velle sentiebat.* Imò *l. 1. ad Simplician. q. 2.* scribit: *Ad alios autem vocatio quidem pervenit, sed quia talis fuit, quam veri non possent, ut eam capere apti essent, vocati quidem discipulaverunt, sed non electi:* ergo juxta S. Augustinum auxilium inefficax, seu purè sufficiens, est, cui quis cooperari non potest.

Ita docent quidam ex Janenii asseclis, ut ad speciem admittant aliquam gratiam sufficientem, quæ re ipsa insufficientis est, ad effectum ultimato intantum: ad eum verò effectum, ad quem proximè datur, efficax, nempe in ordine ad aliquos debiles motus, & inclinationes, inefficaciter tantum tendentes ad actionem meritoriam, vel ad fugam peccati, ultimato intantum. In forma neg. ant. S. Augustinus, ut fuisse probatum superius à n. 186. admittit gratias verè sufficientes, ut quis veniat ad cenam magnam, ad nuptias agni &c. ut quis non reprobatur fiat, mandata observet; ad quæ non sufficiunt, ex ipsorum ad verfariorum confessione, illi debiles motus &c. adeoque non sunt gratia sufficiens S. Doctoris.

203. Si quæras, quid igitur S. Augustinus S 2 incl.

intelligat, per voluntatem parvam, per charitatem imperfectam. Resp. intelligere eum gratiam necdum proximè, sed remotè sufficientem, seu, quæ sufficiat ad impetrandam, oratione, vel alio minoris meriti opere bono, gratiam majorem, quæ proximè sufficiat, ad exequenda majora. Hinc toties monet, esse suppliciter petendum, quod necdum possumus. Sic. l. de grat. §. lib. arbit. c. 18. ait: *Precepto admonitum est liberum arbitrium, ut quereretur DEI donum. & l. 1. ad Simplicitatem. q. 1. post medium. Hoc enim restat in ista mortali vita libero arbitrio, non, ut impleat homo iustitiam, cum voluerit: sed, ut se suppliciter convertat, ad eum, cuius dono eam possit implere. & l. de nat. §. grat. c. 43. Non igitur DEUS impossibilia jubet, sed jubendo admonet, & scire, quod possit, & petere, quod non possit. Et sanè, si S. Petrus vigilasset, & orasset, in tentationem non intrasset.*

Locus ex l. ad Simplicitatem. probat vel maximè scientiam mediam, ut tract. de DEO n. 400. ostendimus. Illud: *Moveri non possent*: significat tantum impotentiam consequentem; quia scilicet prævia erat vocatio tunc illis incongrua ob refractariam eorum voluntatem, qua stante moveri non poterant; sic enim S. Doctor se explicat tract. 53. in Joannem in illa verba Joan. 12. v. 39. *Propterea non poterant credere; quia iterum dixit istas & ubi querit, quomodo ergo peccaverint, si non potuerunt credere: & sic respondet: Quare autem non poterant, si à me queratur, citò respondeo; quia volebant; malam quippe eorum voluntatem prævidit DEUS, & per prophetam prænuñciavit.*

204. Dices: S. Augustinus nunquam facit mentionem gratiæ sufficientis, sed semper efficacis: ergo illam non agnovit. Resp. neg. ant. cuius falsitas patet ex n. 186. Quod autem sapiens agat de gratia efficaci, ratio est, ut ait Rhodius disp. 2. de gratia q. 2. sec. 1. ad ob. 1. quia voluit maximè stabilem gratiam, quæ non tantum daretur posse, sed etiam agere. Cum enim Pelagius, mathematicis metu percussus, admitteret, necessarium esse aliquam gratiam possibilitatis, & eam à DEO haberi, concederet (quamvis dein discipulis suis eam perversè explicaret) non autem admitteret gratiam ipsius actionis, operationis, aut volitionis, neque vellet actionem ipsam haberi ex gratia DEI, ut constat ex variis locis S. Augustini, præsertim l. de grat. Chri. c. 3. §. 41. item l. de nat. §. grat. c. 42. voluit S. Doctor, in id maximè incumbere, ut ostenderet, ipsam quoque bonam voluntatem, actionemque mentioriam esse ex gratia, quæ non tantum potentiam, sed etiam ipsum actuale exercitium daret; & hoc exercitium quoque esse gratuitum donum DEI: quod vel maximè urget cit. l. de grat. Chri. c. 47.

Hac ratione S. Doctor imprimis præcipuum controversiæ scopum attingebat; dein etiam vitabat necessitatem novæ quæstionis, quid scilicet esset illa gratia possibilitatis, an tantum liberum arbitrium, an donum superadditum, an intelligeretur gratia possibilitatis, necessaria ad simpliciter posse, an tantum necessaria ad facilitè posse, de quo n. 200. Et quamvis hanc quæstionem de gratia possibilitatis S. Doctor aliquoties tractet, tamen nolebat, eam ubique misceri hinc ad im-

pediendum ejus ingressum, maluit sapiens de auxilio efficaci tractare. Voluit item S. Augustinus agere de illa gratia, quæ est per excellentiam talis dicta, & in ordine ad finalem perseverantiam prædestinatorum est propria.

ARTICULUS IV.

Solvuntur reliquæ objectiones contra gratiam sufficientem.

205. **O**B. ulterius. 7. Gratia sufficientis non prodest, nisi ad peccandum, & ut sine invidia, & reprehensione, homo possit damnari à DEO: sed talis gratia est absurdissima: ergo non datur. Resp. neg. ma. quæ est blasphema, & longè crudior, quam propositio 6. ab Alexandro VIII. damnata, de qua n. 184. Si gratia sufficientis sumatur specificativè, vel denominativè, hoc est, præcisè ut auxilium à DEO proveniens, est utilissima ad salutem, & beneficium magnum DEI, sicut multa alia, quibus malè abutimur, ut dictum tract. de peccat. n. 289.

Si autem gratia sufficientis sumatur reduplicativè, vel concretivè, aut quidditivè, ut conjuncta cum nostro dissensu, tunc est verum, quod, in sensu composito, non sit utilis ad non peccandum; non enim possumus, simul peccare, & non peccare: at hoc non provenit à gratia, sed à nostra malitia; quia gratia purè sufficientis, concretivè sumpta, non est à DEO, sed à nostra culpa, quæ denominat gratiam in actu secundo purè sufficientem, seu inefficacem: imò etiam culpa nostra determinat DEUM, ad scientiam mediam de dissensu futuro, seu de inefficacia gratiæ, futura in iis circumstantiis.

206. **O**B. 8. Gratia sufficientis est talis, ut nunquam ab origine mundi haberet suum effectum, vel obtinuerit suum finem: sed talis gratia est monstruosa: ergo. Confr. Gratia sufficienti ut tali nemo potest cooperari: sed sic non est sufficientis: ergo est sufficientis, & non sufficientis. Resp. dist. ma. gratia sufficientis est talis, ut in specie sua nunquam obtinuerit finem suum. neg. ma. ut in individuo, subdit. non obtinuerit ex intrinseco suo aliquo defectu. neg. ma. ex culpa hominum extrinseca, conc. ma. & dist. sic mi. neg. conf.

Non est inutilis gladius in specie sua, est plures gladii in individuo per accidens nunquam ad defensionem vitæ, vel justam occisionem inimici, in bello adhibiti sint, dummodo alii ejusdem speciei finem illum obtinuerint: & sic etiam non est inutilis gratia sufficientis in specie sua, quamvis, hæc & nunc, ex culpa hominis effectum non habeat, dummodo eadem in specie gratia effectum in alio habeat: atqui eadem gratia, entitativè, seu denominativè accepta, in specie sua Theologica, in multis habet effectum c. g. eadem illustratio de vanitate mundi, aut pœnis inferni, multos ad feriam penitentiam movit, quamvis alios non permoverit: & quidem non ex defectu suo, sed ex culpa ipsorum, qui ex sua malitia ei assentiri noluerunt.

207. Nec dicas, hanc illustrationem esse essentialiter affixam Petro, ut ipse actum vitam,

lem, & tamen ipsum non movere: adeoque in sua specie esse inconjunctibilem cum effectu. Resp. enim imprimis, hanc esse considerationem purè physicam, non verò Theologicam; quia Theologia non considerat individualitatem Petri, & Pauli: imò vix Physica eam considerat; nam etiam Logici communiter negant, unionem Petri, & Pauli (& par est ratio de cognitione Petri, & Pauli) differre specie physica. Sed quid quid sit de hac quæstione, quæ est potissimum de voce, sufficit, quòd alia gratia ejusdem speciei Theologicæ hoc est, quòd alia, ejusdem in consideratione Theologica speciei, gratiæ effectum habeant: & ista effectu careat, non ex sua natura, sed ex hominis malitia. Adde, quòd etiam Petrum possit cras movere eadem omnino quoad speciem (vel etiam quoad individuum, si reproducatur) illustratio, quæ ipsum hodie non movet: adeoque habere effectum cras, quem hodie non habuit.

Ad confr. dist. ma. Nemo potest cooperari gratiæ sufficienti ut tali, seu sufficienti specificativè sumptæ, sive ut præbent vires, & reddenti liberum arbitrium expeditum ad agendum. neg. ma. ut purè sufficienti, seu reduplicativè, vel quidditivè sumptæ, conc. ma. & neg. mi. quia tamen est sufficientis, sicut, qui sedet, est sufficientis ad standum, non in sensu composito, sed in sensu diviso. Adde tamen, quòd non totum hoc concretum secundum omniam constitutionem sit gratia, quæ utique non est gratia: sed nostra culpa, quæ utique non est gratia: sed tantum est gratia id, quod venit in recho huius concreti, scilicet ipsa illustratio, vel inspiratio.

208. **O**B. 9. Ecclesia non orat pro infidelibus, ut possint converti, sed ut convertantur actu: ergo non agnoscit gratiam sufficientem. Confr. 1. Si datur gratia sufficientis, est inepta ista oratio Ecclesiæ rogantis, ut convertantur; ad quid enim roget illud à DEO, quod jam est in potestate hominum? Confr. 2. Si admittitur gratia sufficientis, tunc justus, cooperans illi, discernit se ab injusto, illi non cooperante: sed hoc est contra S. Paulum 1. Cor. 4. v. 7. dicentem: *Quis enim te discernit?* & S. Augustinum l. de præditi. SS. c. 5. ergo. Resp. neg. conf. Ecclesia prudenter orat gratiam majorem, quæ non tantum tribuat posse, sed etiam agere: non autem propterea negat gratiam minorem. Ad 1. confr. neg. illatum. Esti homo sæpe possit, tamen non vult; unde meritò Ecclesia orat, ut DEUS ita ipsum excitet, ut non tantum possit, sed etiam velit.

Ad 2. confr. neg. ma. seu nego, quòd se homo primò discernat ab alio, in sensu Apostoli, & S. Augustini, qui loquuntur de discretionem in actu primo, non verò de discretionem in actu secundo. In actu secundo homo se discernit, quatenus gratiæ cooperatur, ut nec adversari negare possunt; facit enim utique discrimen, inter se cooperantem, & alium non cooperantem; quamvis hæc ipsa discretio minus homini, quam gratiæ tribuenda sit, ut explicavimus n. 192. Sed non loquitur de hac discretionem S. Paulus, verum de discretionem in actu primo, seu discretionem, quæ fit per colla-

tionem gratiæ: at hæc discretio non fit ab homine; quia non potest hic sibi dare gratiam prohibitu: sed hoc spectat ad DEUM, qui facit discrimen inter electos, & reprobos, per hoc, quòd illis det gratias per scientiam mediam prævias congruas, & conjungendas cum consensu: illis autem det prævias conjungendas cum dissensu, quod est valde magnum discrimen.

209. Dices. Si admittitur gratia sufficientis, tunc voluntas creata possit ex gratia sufficienti facere gratiam efficacem, etiam in actu primo: ergo possit se ipsum homo in actu primo discernere: hoc est contra SS. Patres, & Concilia; ergo non potest admitti, prob. voluntas creata cauteret in DEO scientiam mediam: sed in hac sit efficacia gratiæ: ergo. Resp. neg. ant. quo negato, ruit etiam consequens: subsumptum autem concedo; quia nil dicit nobis oppositum, ad prob. ant. neg. ma. & mi. Est falsaminor, quia efficax gratia stat primariò in intrinsicis viribus gratiæ, & qui has non causat, neutiquam potest dici caulare efficaciam gratiæ: has autem nullo modo causat voluntas creata, sed unicè DEUS: à scientia autem media, gratia tantum habet extrinsecam infallibilitatem. Major etiam est falsitas; quia neque scientia media causat à voluntate creata; cum enim scientia media sit prædicatum DEO realiter identificatum, nullo modo causetur à creatura: sed tantum voluntatis creatae conditionatus consensus est objectum, non physicè motivum, sed duntaxat terminativum, aut determinativum (de quibus tract. de DEO à n. 302.) quod objectivè præsupponit scientia media: sicut absolute futura libera sunt objectum scientiæ visionis, quam minime caulant.

Hic insuper bene notandum, quòd actus, si supernaturalis sit, qualis est, ad quem concurrunt gratia, non habeatur à sola voluntate, neque in statu conditionato: sed habeatur etiam, & multo magis ab ipsa gratia, quæ est primarium agens in ordine superno; unde scientia media habetur, tanquam ab objecto, ab actione, tam voluntatis, quam gratiæ, & quidem huius potius, quam illius. Hanc neque dicta infallibilitas extrinseca gratiæ habetur à sola voluntate, sed habeatur etiam à gratia, & quidem magis à gratia, quam à voluntate. Neque hucusque dictis opponuntur ullo modo SS. Patres; nam isti tantum negant 1. in potestate hominis esse præbere gratiæ vires ad salutariter agendum, 2. negant, in potestate hominis esse, hanc gratiam præ alia, vel congruam præ incongruam habere, 3. negant, posse hominem sine gratia, seu viribus nature, salutariter operari. Nullatenus autem SS. Patres negant, posse hominem, tanquam instrumentum, gratiæ cooperari, ut hæc fiat in actu secundo efficacis, seu effectrix. Quòd autem dicant, hominem non posse seipsum discernere in actu primo, facile admittimus.

210. Præter vires autem, & infallibilitatem, gratia efficax juxta quosdam dicit etiam specialem benevolentiam decreti prædestinativi, quæ nullo modo habetur à voluntate; nam, postquam etiam quacunque scientia media, uberrimum est DEO conferre gratiam vel eam non conferre: imò in alia providentia DEI non potest conferre gratiam,

tiam, quam prævidisset fore congruam, & tamen omittere decretum formaliter prædefinitivum. Verum est, quod juxta nos voluntas creata possit impedire; sed non, quod possit eam ponere; unde, si ponitur, à solo DEO ponitur. Quare actus voluntatis creatæ, conditione prævisus, non est causa, sed ad summum conditio sine qua non: sicut scilicet non potest sanari, nisi æger, quin morbus sit causa sanitatis.

ARTICULUS V.

An Authoritas S. Augustini in materia de Gratia sit omnino infallibilis.

211. Janseniani semper in ore habent authoritatem S. Augustini, & non videntur curare multum alios Patres, rati, se certissimè tunc vicisse, si Augustinus ab ipsis steterit; nam dicunt, quidquid S. Augustinus scripserit, esse ab Ecclesia approbatum, adeoque ab eo non posse recedi, præsertim in materia de gratia. Verum, ut dicit S. Augustinum summè æstem, & eique laudes suas planè non invidiam, tamen eum factis, aut omnino infallibilibus scriptoribus, accensere non possumus; id enim prohibet ipse S. Doctor.

Sic enim scribit. *epist. 7. Vos autem, qui me multum diligitis, si talem me offeritis adversus eos, quorum malitia, vel imperitia, vel intelligentia reprehenditur, ut me nunquam scriptorum meorum errasse dicatis, frustra laboratis, non bonam causam suscepistis: facile in eo, me ipso judice, superamini, quoniam non mihi placet, cum à charissimis meis talis esse existimor, qualis non sum; & lib. de bona persever. c. 21. Neminem velim sic amplecti omnia mea, ut me sequatur, nisi in iis, in quibus me non errare perspexerit; nam propterea nunc facio libros, in quibus opuscula mea retractanda suscepit, ut nec meisipsum in omnibus me secutum fuisse demonstrarem.*

212. Itaque imprimis argumentor ad hominem. Dicunt Janseniani, esse quæstionem facti, qualem sensum author aliquis in libris suis intendat, & Ecclesiam, atque Pontificem esse fallibilem in quæstionibus facti; imò Pontificem actum deceptum in intelligendo libro Jansenii, ejusque sensu percipiendo: cur igitur non etiam poterit falli, in intelligendo sensu S. Augustini, eumque malè approbasse, approbando tantum sensum aliquem, non obvium, quem verba præferunt, sed aliquem reconditum, quem S. Augustinus non habuit, & qui nobis ignotus est? sicut ipsi dicunt, Ecclesiam damnasse, non sensum obvium verborum, in Jansenio, sed tantum aliquem occultum, quem propositiones possent habere, attamen Jansenius non intenderit. Hæc responsio utique tantum est ad hominem; nam nec est quæstio pura facti, quis sensus sit libri alicuius: nec in quæstione simili Pontifex, aut Ecclesia est fallibilis; aliàs possemus eodem modo dicere, libros Lutheri, & Calvini, non bene intellectos fuisse à Tridentino, sed malè damnatos.

213. Directè autem nego quòd S. Augustini libri, etiam de gratia, sint quoad omnia infallibiles, aut quasi canonici. Ita docent Cardi-

nalis Sadolerus, Claudius Xaintes, Hieronymus Olorius, Albertus Pighius, Cardinalis Hostiensis, S. Bonaventura, S. Thomas, Cornelius Muffus, Joan. le Fevre, Scotus, Joan. Viguier, Dominicus Sotus, Ferdinand Velloffile, Petrus Arragon, Bartholomeus Medina, Joannes Driedo, Ruardus Taperus, Genebrardus, Sixtus Senensis, Gabriel Pennot, Franc. Horantius, Cardinalis Augustinus Valerius: quos citat Author libri: *Verus Spiritus novorum Discipulorum S. Augustini. epist. 15. & plures ex nostris, præsertim autem fusè rem tractat Suarez Prolegom. 6. de gratia c. 6. à n. 14.*

Primo enim Alexander VIII. damnavit hæc propositionem 30. *Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clarè fundatam, illam absolute potest tenere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam: cum autem Pontifex nullum librum S. Augustini excipiat, sequitur, quòd, in quocunque hujus S. Patris libro doctrina dicatur fundari, debeat attendi ad Bullas Pontificis: adeoque nullus liber hujus S. Doctoris sit omnino infallibilis aut quasi scriptura canonica; nam hujus sententia clara potest teneri, non respiciendo ullam Pontificis Bullam.*

214. Verum est, Ecclesiam assumpsisse aliquas partes doctrinæ S. Augustini de gratia & Canonibus inferuisse, præsertim sequentia, capitula, quæ continentur in Epistola Cælestini I. ad Episcopos Gallie (que epistola habetur tom. 7. operum S. Augustini.) 1. In prævaricatione Adami amisisse homines omnes innocentiam, & possibilitatem naturalem (de qua supra n. 109.) ad salutariam; & neminem per arbitrium liberum à ruina illa, sine gratia DEI (internâ, non tantum externâ legis, arque doctrinæ) posse refurgere. 2. Neminem esse per semetipsum bonum, sine gratia DEI, qui solus est bonus. 3. Neminem, etiam baptizatum, posse superare infidias demonis, aut concupiscentias carnis, nisi quotidiano auxilio perseverantiam à DEO acciperit. 4. Neminem bene uti libero arbitrio, nisi per Christum, adeoque omnia bona opera referenda ad DEUM, plûsq; in bonis operibus valere Divinum auxilium, quam humanum arbitrium. 5. Omnes motus bonæ voluntatis esse à DEO, sine quo nihil possumus. 6. Anathemati eum subesse, qui dicat, gratiam, qua justificamur, ad solam prædesse peccatorum remissionem, non verò ad eorum evitacionem. 7. Anathema etiam dicendum ei, qui dicat, gratiam tantum aperiiri, ac revelari intelligentiam mandatorum, ut sciamus, quid appetere, aut vitare debeamus: non autem per illam præstari, ut velimus, aut faciamus; aut eâ tantum opus esse ad faciendum posse, non autem ad simpliciter posse. Similiter Canones Atraciano II. à Leone Papa, ut creditur, submissi, & Apostolica autoritate confirmati, ex S. Augustino desumpti sunt.

Et quoad ista Capitula, atque istos Canones, utique hujus S. Antiquis doctrina est doctrina Ecclesiæ: at ex hoc non sequitur, quòd doctrina ejus omnis de gratia sit universaliter approbata; nam idem Cælestinus in sine dicte epistole subjungit: *Profundiores verò, difficultioresque partes, incurventium quæstionum, quas latius pertractarunt, qui hereticis resisterunt, inter quos maximè est S. Augustinus) sicut non audemus*

contemere, ita non necesse habemus asserere: ad dicque rationem; quia ad constituendam gratiam DEI, ejus operi, ac dignationi nihil penitus subtrahendum est, satis sufficere credimus, quidquid secundum prædictas regulas Apostolicæ Sedis nos scripta docuerunt.

215. Dices. Tamen Joannes II. in epist. ad Senat. Illustres, quam exhibet Binius tom. 2. Conciliorum p. 1. fol. 407. ita ait: *S. Augustinus, ejus doctrinam secundum Præcessorum meorum statuta Romana sequitur, & servat Ecclesia: ergo doctrina S. Augustini est doctrina Ecclesiæ, Resp. In ea epistola nec verbum reperitur de gratia, sed de longè alia quæstione: ergo juxta adversarios deberet Pontifex voluisse dicere, quòd totam doctrinam S. Augustini sequatur Romana Ecclesia: hoc autem planè est fallum; unde restringenda est propositio, & intelligenda, vel tantum in ordine ad quæstionem, de qua ibi agit Pontifex, scilicet: *An Christus possit dici unus de Trinitate: vel relative ad ea verba: secundum Præcessorum meorum statuta: hoc est: Ecclesia sequitur S. Augustinum in iis, in quibus Prædecessores Pontifices statuerunt, eum esse sequendum, quatenus ejus doctrinam inseruere Canonibus facis.**

216. Afferunt adversarii adhuc Concilium Constantinopolitanum II. quod fuit OEcumenicum V. item Concilium Rom. I. sub Gelasio dicuntque, in his approbata fuisse opera S. Augustini. Sed Concilium utrumque plus non facit, quam quòd dicat, à se S. Augustinum cum aliis SS. Patribus (quorum plures recenset, ut videre est apud Binium tom. 2. Concil. p. 1. fol. 265. & 520. recipi, aut approbari: imò Constantinopolitanum non dicit, se recipere omnia indefinitè: sed ea omnia, que ab his de fide verba, & ad condemnationem hereticorum conscripta, & exposita sunt. Quis autem dicat, hoc esse idem, ac declarare infallibilem esse S. Augustini authoritatem? Gelasio in Concilio Romano apud Binium loc. cit. fol. 265. istam S. Augustini subjungit S. Hieronymum, & hunc eodem modo approbat, qui tamen aliquoties contradictoriam S. Augustino sententiam defendit. An igitur utrumque contradictorium infallibiliter verum erit?

217. Idem Janseniani afferunt etiam Cælestinum I. epist. ad Episcopos Gallie: ubi sic scribit: *Augustinum, sanctæ recordationis virum, pro vita sua, atque meritis, in nostra communione semper habuimus, nec unquam hunc sinistra suspitionis saltem rumor aspersit: quem tanta scientie olim fuisse meminimus, ut inter Magistros optimos, etiam à meis semper decessoribus, haberetur. Sed hoc totum concedimus, necdum tamen ideo infallibilis est, non enim eum infallibilem esse, inserit Pontifex, sed tantum aliud, nempe, quòd debeant compesci ejus obtretractores, qui eum sugillant. vide Binium tom. 1. Concil. part. 1. fol. 733.*

Addit, iidem adversarii, Papam Hormisdam dicere, ex libris S. Augustini posse colligi, quid Ecclesiæ credat, de libero arbitrio, & gratia: sed responderetur, quòd ibi Pontifex addat. *Et maxime ex libris S. Hilarii & S. Prosperi: ergo etiam illi deberent esse infallibiles. Dein, etsi hoc ex illis libris dici possit; quia etiam continentur*

in iis doctrina Ecclesiæ, non tamen sequitur, quòd nihil aliud contineatur; nam idem Papa ait, haberi articulos in archivio, quos, si necesse sit, mittere velit: ergo quidem quoad illos articulos, qui etiam continentur in libris S. Augustini, hic est infallibilis: non verò quoad omnia, præsertim, cum Cælestinus cit. num. 214. profundiores quæstiones excipiat. Unde ex his eologis, S. Augustino pro merito datis, adversarii intentum non evincunt.

218. Certè de S. Thoma Aquinate Pontifices non videntur saltem minora dixisse. Joannes XXII. qui eum inter Sanctos retulit, dixit, non esse opus miraculis; eum tot fecerit miracula, quot decidit quæstiones. Innocentius VI. asseruit, ejus doctrinam esse super doctrinam omnium aliorum, exceptis scripturis canonicis: habere veritatem rerum, modum explicandi, proprietatem terminorum talem, ut, qui eum sequuntur, non recedant unquam à via veritatis, & qui ab eo recesserit, fuisse suspectum erroris, ut habet Ribadeneira in vita 7. Martii item Francolini in Tyrocinio Theologico p. 2. §. 2. n. 65. Clemens VIII. in Bulla ad nobiles Neapolitanos, ait, doctrinam S. Thomæ sine ullo prolixo errore esse. Alexander VII. ait, asserta S. Thomæ esse dogmata inconcussa: qua de re meretur videri Tyrocinium Theologicum Balthalarii Francolini p. 2. num. 65. Similia encomia eidem Angelico dedere Pontifices alii, & nuperimè SS. D. Benedictus XIII. in Bulla: *Pretiosus in conspectu Domini §. 21. Num propterea Scottiæ contradicere se putant infallibili veritati, quando à S. Thoma sæpe cum suo Doctore recedunt? Similiter approbata est à Clem. IV. Greg. X. Sixto IV. & Sixto V. doctrina S. Bonaventuræ, ut testatur idem Francolinus loco supra citato, quin tamen censentur omnia ejus scripta infallibiliter vera.*

219. Hinc Toftatus Defensorii p. 2. c. 81. sub initium ait, S. Augustini libros esse probatos, ut aliorum libri à Pontifice Gelasio sunt approbati: non autem omnia, quæ in illis continentur, tenenda, tanquam certò, & infallibiliter vera: & addit, eos, qui ita loquuntur, nescire, quid sit approbare; cum juxta hos librorum approbatorum, & canonicorum æqualis fore authoritas, atque Ecclesiæ, cum approbaverit etiam Hieronymum, reddidisset vera contradictoria. Unde, ut idem Author loc. cit. c. 83. ait, approbatio Ecclesiæ tribuit libro quatuor ista. 1. ut omnes fideles possint librum legere. 2. quòd judicetur utilis ad instructionem, & ædificationem. 3. defendit authorem contra suspiciones, quòd voluerit tradere errores. 4. quòd possit citari, & ejus autoritate roborari sententia: quæ etiam authoritas, si quis fortè eâ ductus erret, admittitur tanquam excusatio, ut quis non judicetur deliberatè voluisse errorem docere: modò postea se subjiciat iudicio Ecclesiæ.

Cæterum absque omni dubio est tenendum, quòd S. Augustini authoritas omnino sit ingens, & hinc, ut dictum, hæretici etiam eum sibi arrogare contendunt, ut magno hoc nomine se se defendant: quod ipsi dolerent in cælo, si doloris esset capax. Ejus authoritatem maximè in materia de gratia plurimi semper fecere Pontifices, quin & Concilia, præsertim Milevi-

tanum & Africanum II. SS. Patres, Hieronymus ep. 25. inter epist. S. Augustini, Prosper, Fulgentius, alique, quin & Ecclesia tota eum inter præcipuos Patres, si non omnino primum, saltem nulli secundum, veneratur; unde meritisimo jure ejus sententia plurimi æstimatur, præsertim in materia de gratia: qua de re Optime scribit Suarez.

220. Hic Eximius Doctor Proleg. 6. de gratia c. 6. n. 17. docet quidquid in hac materia (de gratia) Augustinus, ut certum affirmat. Et ad dogmata fidei pertinet, à quolibet prudente, & erudito Theologo esse tenendum, ac defendendum; etiam si non certò constet, esse ab Ecclesia definitum; quia, cum Ecclesia tantum in hac materia detulerit Augustino, ut ejus doctrinam in damnandis erroribus, gratie DEI contrariis, secuta fuerit, magna est veritas privati Doctoris, qui Augustino aliquid de gratia DEI tanquam orthodoxam docenti contradicere audeat. Uterius inferri, credendum omnino esse, in doctrina S. Augustini de gratia, nihil inveniri, quod non sano modo in religio possit, seu ita, ut Catholica doctrina non sit contrarium; cum Ecclesia ejus judicium tam fidenter secuta sit.

Unde in his rebus, etiam quoad ea, quæ Augustinus tantum probabiliter, simpliciter tamen, & constanter amplectitur, sententia ejus præferenda est, nisi Ecclesie, vel communis Patrum autoritas, videatur obviare, quod raro, vel nunquam continget: & eo casu potius explicandus, quam reprobandus esset S. Augustinus. Hæc tamen dicta, ait Eximius, n. 18. intelligenda sunt de operibus S. Augustini de gratia, non verò de iis, quæ de prædestinatione scripti (nisi habeant necessariam connexionem cum dictis de gratia) nam de prædestinatione Ecclesia nihil determinavit, nisi in generali, scilicet eam dari: quanquam etiam quoad has questionum autoritas Augustini sit ingens.

ARTICULUS VI.

Quid sit hæresis Janseniana.

221. Cornelius Jansenius Iprensis (non Gandavensis qui jam anno 1576. 10. April. ætat. 66. mortuus est) natus fuit anno 1585. in exiguo loco Hollandiæ Accoy dicto, prope Leerdamum, parentibus plebeis. Inde studiis primò operam dedit Ultrajecti, postea Lovanii Philosophiæ, ac Theologiæ, sub Magistro, qui fuit discipulus Baii: qua in Universitate etiam Doctor Theologiæ fuit creatus. Abiit dein in Franciam anno 1604. & exceptus à Joanne du Verger de Havrane, famulo Abbate Sancyrano, arque ab hoc commendatus cuidam consiliario Regio Parisiis, aliquo tempore filiorum istius moderatorem domesticum egit: tum Baionæ, Collegio principali recens erecto, Director est datus, ad ejusdem Abbatis commendationem, cum quo dein indissolubilem amicitiam coluit.

Hic duodecim annis duo isti simul studiis vacarunt, legendo præsertim S. Augustino. Redit Jansenius inde Lovanium, ibique Collegio S. Pulcheriæ Præfectus, & à Philippo III.

Hispaniarum Rege, S. Scripturæ Professor est renuntiatus. Hic cepit elaborare suum Augustinam; cum enim occasione Pseudoynodi Dor-dracensis, à Calviniana secta Ministris celebrata, studuisset materia de gratia, & sæpius S. Augustinum voluisset (decies, & amplius universa opera S. Augustini, & libros contra hæresin Pelagianam facile trigiesies eum pervolvissetatur vitæ synopsis, ejus operibus præfixa) & ipse libros de gratia scripsit, quos Augustinum hoc est, Augustini doctrinam nominavit.

Interim ter nomine Academiæ legationem in Hispanias ad regem obiit: ac tandem occasione libri, quem contra Gallos scriptum Martem Gallicum vocavit, ad Insulas Iprenses promotus est anno 1635. eadem die, qua natus scilicet 28. Octobris, qua etiam post annum Episcopus consecratus est: & hic loci videtur Augustinum suum absolvisse. Mox, ut ait Morerius, reformare cepit suam Dioccesin: sed abolvere opus capium non potuit anno 1638. 6. Maji defunctus ex peste, quæ urbem illam invaserat, Moriens librum suum reliquit amicis, typis edendum, sed, ut ajunt, mediâ ante mortem adhuc horâ, omnia scripta subiecit judicio Ecclesie Catholice; unde non potest dici hæreticus; cum primum post ejus mortem liber sit condemnatus. Quidam in dubium vocant, an ea submissio sincera fuerit: sed melius est meliora sentire.

222. Liber hic non statim post mortem, sed anno 1621. prodit, infelix posthumus: at illico quidam Societatis nostræ Doctores thesibus publicis se ei opposuerunt: & post hos alii plerumque doctissimi viri, etiam Doctores Sorbonici. Accusatus quoque liber est anno 1649. apud Sorbonam, & condemnatus. Sed mox sexaginta Doctores contra sacram facultatem illam insurrexerunt. Hinc anno 1650. mense Maio in Conventu Cleri conclusum est eundem Romam: quare octoginta quinque Episcopi Gallicæ, quibus postea accesserunt tres alii, librum ad supremum Summi Pontificis Innocentii X. tribunal detulerunt.

Equidem Urbanus VIII. librum Jansenii, vix ubi lucem aspexerat jam damnaverat, tanquam restaurantem errores in Baio damnatos, editâ Bullâ in Eminentiss. 4. Martii 1642. ac ejus usu omnibus sub excommunicationis poena interdixerat: sed hoc satis non erat, ad sufficienter ab ejus lectione absterrendos, amantes novorum homines: hinc Innocentius X. Urbani successor, maximâ diligentia, tum per se, tum per alios doctissimos viros, iterum librum excussit. Habita sunt hæc de causa viginti duæ congregationes consultorum, ac Cardinalium, & post hæc alia decem, coram ipso Pontifice, ubi defensoribus Jansenii concessum est loqui, ac sese defendere: indicte sunt etiam preces Romæ in præcipuis templis. Tandem Pontifex quinque famolas propositiones, quæ præcipuum libri doctrinam complectebantur, selegit, easque anno 1653. pridie calendæ Junii Constitutione gravissima, quæ incipit: Cum occasione: hæreticas declaravit.

223. Sunt autem propositiones istæ: Prima: Aliqua DEI præcepta hominibus justis, volentibus, & conantibus, secundum presentes, quas

habent, vires, sunt impossibilia: deest quoque illis gratia, qua possibilia sunt. Censura fuit: Tenebrarum, impiam, blasphemam, anathemate damnatam. Et hæreticam declaramus, & uti talem damnamus. Secunda: Interiori gratie in statu nature lapsæ nunquam resistitur. Censura: Hæreticam declaramus, & uti talem damnamus. Tertia: Ad merendum, & demerendum, in statu nature lapsæ, non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione. Censura: Hæreticam declaramus, & uti talem damnamus. Quarta: Semipelagianii admittebant prævenientis gratie interiori necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei: & in hoc erant hæretici, quod vellet, eam gratiam talem esse, cui possit humana voluntas resistere, vel obtemperare. Censura: Falsam, & hæreticam declaramus, & uti talem damnamus. Quinta: Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem sudasse. Censura: Falsam, tenebrarum, scandalosam, & invidiam eo sensu, ut Christus pro salute duntaxat prædestinatorum mortuus sit, impiam, blasphemam, contumeliosam, & Divinæ pietatis derogantem, & hæreticam declaramus, & uti talem damnamus. Qua censura posita, non est opus alia resuscitatione; quippe verè Catholico sufficit infallibile S. Sedis oraculum. Insuper etiam clarum est, sic tolli libertatem humanam, quam tam in Tridentinum sess. 6. cap. 4. tam clarè definit: unde Janseniani alias ad fraudes conversi sunt.

224. Vix edita, & promulgata, Bulla hæc fuerat, cum fautores Jansenii, ejusque sequaces, quidquid privatim fenserint, publicè tamen dixerunt, hæc propositiones quidem esse rectè damnatas, sed eas non contineri in libro Jansenii, & hunc esse innocentem. Verum hoc est falsissimum. Prima manifestè continetur tom. 3. l. 3. de gratia Christi c. 12. ubi sic habet Jansenius: Ex hac indubitata doctrina, quædam non parvi momenti, ad hanc rem spectantia, inferuntur, & clarescunt: Primum quidem, esse quædam homini præcepta, secundum statum, & vires, in quibus constitutus est, impossibilia: Secundum, non adesse semper gratiam, qua possimus, hoc est, qua eadem illa præcepta implere sufficimus: Tertium, hanc impotentiam reperiri, non solum in execratis, obduratis, & insidelibus, sed etiam in fidelibus, & justis: Quartum, hanc impossibilitatem fidelibus accidere, non tantum, quando nolunt præcepta servare, sed etiam, quando volunt. & subjungit eod. cap. Hæc igitur omnia plenissimè, planissimè quæ demonstrant, nihil esse in S. Augustini doctrina certius, ac fundatius, quam esse præcepta quædam quæ hominibus, non tantum insidelibus, execratis, obduratis, sed fidelibus quoque, & justis, volentibus, & conantibus, secundum præsentem, quas habent, vires, impossibilia: deesse quoque gratiam, qua fiant possibilia. Intelligenti idioma latinum est manifestissimum, in his verbis contineri præcipuum propositionem.

Secunda propositio habetur toto l. 3. de gratia Christi ubi capiti l. hic titulus præfigitur: Tangitur natura adjutorii sufficientis, & ostenditur, nullum dari post lapsum: & ibidem sic habetur: Adjutorium sufficientis nihil est aliud, quam adjutorium, sine quo non sit opus, nequaquam verò adjutorium quo: ac proinde est adjutorium sanæ voluntatis, seu primi hominis, non egrotæ. Item tom. 3. lib. 2. & P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

de gratia Christi c. 24. Gratiam Dei Augustinus ita videlicet statuit supra voluntatis arbitrium, ut non raro dicat, hominem operanti Deo pro gratiam, non posse resistere. Eodem cap. ait. Ut ejus gratie effectus à voluntate non suspendatur, sed ut effectum potentissimè invehat, inferatque voluntati, non operando, si voluntas velit, sed operando, & determinando, ut velit. Similia habet c. 25. & 32. 225. Tertia propositio habetur tom. 3. l. 6. & 7. & quidem l. 6. c. 4. ita scribit: Recentes sibi imaginantur, illam tantum actum esse in nostra potestate, quem pro libitu nostro, positum omnibus ad agendum necessariis, possimus facere, & non facere: qua in re juxta Augustini doctrinam sine dubio falluntur. Et iterum clarissimè tom. 3. l. 8. de gratia c. 19. Nulla necessitas actibus voluntatis libris formidanda est, sed sola vis, coactio, & necessitas violentia.

Quarta propositio habetur l. 2. de hæresis Pelagiana c. 6. his verbis: In hoc ergo proprie Massiliensium error situs est, quòd aliquid primeve libertatis reliquum putant, quo, sicut Adam, si voluisset, poterat perseveranter operari bonum, ita lapsus homo saltem credere posset, si vellet: neuter tamen absque interiori gratie adjutorio, cujus usus, vel abusus relictus esset in unicujusque arbitrio, & potestate. Rursus tom. 3. l. 2. de gratia Christi c. 25. Nam præterquam, quòd ipsi Massilienses gratiam quandam potentiam, intus cum libero arbitrio concurrentem, assererent, quæ adjuvaret hominem ad credendum, si vellet, nec tamen hæresis notam effugere potuerunt. Et iterum l. 3. de gratia Christi c. 1. Quia est adjutorium, quòd Massilienses ad credendum necessarium esse, atque ita sufficere statuiebant, ut cum eo credere posset homo, si vellet: qui tamen tanquam hæretici proscripsi sunt, non aliam sanè ob causam, nisi, quia tale adjutorium homini sufficere putarent, adeoque nullum aliud adjutorium ad credendum actum ex parte DEI esse necessarium.

Quinta propositio asseritur tom. 3. l. 3. de gratia Christi c. 21. Nec enim juxta doctrinam Antiquorum pro omnibus omnino Christis passus, aut mortuus est, aut pro omnibus omnino, tan generaliter sanguinem sudavit: cum hoc potius tanquam errorem, à fide Catholica abhorrentem, docent esse respuendum: & paucis interjectis: Pro istis, prædestinatis, in æternum vivificandis, mortuus est: pro istis ab omni malo liberandis, rogavit Patrem suum: non pro cæteris, qui à fide, & charitate deficientes, in iniquitate moriuntur.

226. Hucusque ex Jansenio allata non indigent explicatione, ut comparatione facta cum propositionibus damnatis, dicantur eis esse simillima. Adde, quòd clerus Gallicanus anno 1654. 28. Martii ad Innocentium X. scribens sic dicit: Nos in hac urbe Parisiensi congregati censuimus, & per epistolam encyclicam, his litteris adjunctam, declaravimus, propositiones illas, & opiniones esse Cornelii Jansenii, & in sensu ejusdem Jansenii à sanitate vestra damnatas asseritis, & manifestis verbis. Vide Balb. Francolinii Tyrocinium Theol. part. 3. §. 1. num. 60.

Adde, quòd discipuli Jansenii, hunc planè earum propositionum proprium esse sensum, agnoverint, ut ex eo constat, quòd dein propositiones aliquas, si non omnino, fermè tamen idem dicentes, tradiderint, quas postea Alexander